

Típusrendszerek egységes leírása

Egységes leírás: fajták típusai

Vezessük be fajta típusának fogalmát:

$$\begin{aligned} \langle \text{fajta típusa} \rangle & ::= \square \\ \langle \text{fajta} \rangle & ::= * \\ & \quad / \quad (\langle \text{fajta} \rangle \Rightarrow \langle \text{fajta} \rangle) \end{aligned}$$

Ekkor $*$ :: $\square$ és $K \Rightarrow L$ :: $\square$

$A \rightarrow B \equiv \Pi x : A.B$ ha $x \notin FV(B)$ mintájára:

$\Pi \alpha :: K.L$: fajtaabsztrakció, α : változó, L : törzs (hatáskör)

$K \Rightarrow L \equiv \Pi \alpha :: K.L$ ha $\alpha \notin FTV(L)$

$(\Pi \alpha :: K.L) :: \square$

$(\Pi \alpha :: K.L) \tau \equiv L [\alpha := \tau]$: fajtaapplikáció (β -redukció)

Egységes leírás: az F_ω típusrendszer módosítása

Definíció. Az F_ω típusrendszer módosított szintaktikája

$$\begin{aligned} \langle \text{fajta} \rangle & ::= * :: \square \\ & / (\Pi \langle \text{típusváltozó} \rangle :: \langle \text{fajta} \rangle . \langle \text{fajta} \rangle) \end{aligned}$$

A fajtaabsztrakció változója egy típusváltozó

$$\frac{\Gamma \vdash wf}{\Gamma \vdash * :: \square} \text{ (KIND } *) \qquad \frac{\Gamma, \alpha :: K \vdash L :: \square}{\Gamma \vdash \Pi \alpha :: K.L :: \square} \text{ (KIND } \Rightarrow)$$

$$\frac{\Gamma, \alpha :: K \vdash \tau :: L \quad \Gamma \vdash K :: \square}{\Gamma \vdash \Lambda \alpha :: K.\tau :: \Pi \alpha :: K.L} \text{ (TYPE } \Lambda)$$

$$\frac{\Gamma \vdash \tau' :: \Pi \alpha :: K.L \quad \Gamma \vdash \tau'' :: K}{\Gamma \vdash \tau' \tau'' :: L [\alpha := \tau'']} \text{ (TYPE APPL)}$$

Egységes leírás: szintaktika

változók = típusváltozók: pszeudo-kifejezések

$$\mathcal{T} ::= V \mid \mathcal{S} \mid \mathcal{T} \mathcal{T} \mid \lambda V : \mathcal{T} . \mathcal{T} \mid \Pi V : \mathcal{T} . \mathcal{T}$$

ahol

V : a változók halmaza

$\mathcal{S}$: (kifejezéseket) osztályozó halmaz, $\mathcal{S} = \{\star, \square\}$

$A, B, \dots, E, F, \dots$: tetszőleges pszeudo-kifejezések

$x, y, \dots$: tetszőleges változók

Példák:

$E : \square$ – az E egy fajtakifejezés

$E : K$ és $K : \square$ – az E egy típuskifejezés

$E : A$, $A : K$ és $K : \square$ – az E egy kifejezés

Egységes leírás: típuskörnyezet

Definíció. A típuskörnyezet szintaktikája

Legyen $\Gamma \subset \mathcal{G}$, ahol

$$\begin{array}{l} \mathcal{G} ::= \emptyset \\ \quad | \quad \mathcal{G}, V : \mathcal{T}, \end{array}$$

ha $v_1 : A_1, v_2 : A_2 \in \mathcal{G}, v_i \in V, A_i \in \mathcal{T}$, akkor $v_1 \neq v_2$.

Az $x : A$ ($A \in \mathcal{T}$) párok deklarációk, és Γ egy rendezett lista:

$$\text{ha } \Gamma = \{x_1 : A_1, x_2 : A_2, \dots, x_n : A_n\},$$

$$\text{akkor } \Gamma, y : B = \{x_1 : A_1, x_2 : A_2, \dots, x_n : A_n, y : B\}$$

bővítés, kiolvasás csak a lista elejéről:

$$\Gamma = \{nil, \alpha : *, x : \alpha\}$$

$$\Gamma = \{nil, x : \alpha, \alpha : *\} \text{ (nem állítható elő)}$$

Egységes leírás: következtetések

Egyetlen és nagyon egyszerű következtetési forma:

Definíció. *A következtetések*

$\Gamma \vdash A : B$ a Γ környezetben az A kifejezés típusa B

Példák:

ha $\Gamma \vdash A : B$, $B \in \mathcal{S}$, akkor A egy típus

ha $B \equiv \star$, akkor az A egy típus és egy kifejezésnek a típusa

ha $B \equiv \square$, akkor az A egy típus típusa, vagyis fajta

Egységes leírás: típuszabályok

$$\frac{\Gamma \vdash \text{wf}}{\Gamma \vdash \star} \text{ (KIND } \star) \quad \Longrightarrow \quad \frac{}{\emptyset \vdash \star :: \square} \text{ (AXIOM)}$$

$$\frac{\Gamma \vdash K \quad \Gamma \vdash L}{\Gamma \vdash K \Rightarrow L} \text{ (KIND } \Rightarrow) \quad \Longrightarrow$$

$$\frac{\Gamma \vdash K :: \square \quad \Gamma, \alpha :: K \vdash L :: \square}{\Gamma \vdash \Pi \alpha :: K.L :: \square} \text{ (KIND } \Rightarrow')$$

$$\frac{\Gamma, \alpha :: K \vdash \tau :: \star}{\Gamma \vdash \forall \alpha :: K. \tau :: \star} \text{ (TYPE } \forall) \quad \text{és } \forall \alpha :: K. \tau \equiv \Pi \alpha :: K. \tau \Longrightarrow$$

$$\frac{\Gamma \vdash K :: \square \quad \Gamma, \alpha :: K \vdash \tau :: \star}{\Gamma \vdash \Pi \alpha :: K. \tau :: \star} \text{ (TYPE } \forall')$$

Egységes leírás: típuszabályok

$$\frac{\Gamma \vdash \tau' :: \star \quad \Gamma \vdash \tau'' :: \star}{\Gamma \vdash \tau' \rightarrow \tau'' :: \star} \text{ (TYPE } \rightarrow \text{)}$$

és $\tau' \rightarrow \tau'' \equiv \Pi x : \tau'. \tau''$, ha $x \notin FV(\tau'')$ $\implies$

$$\frac{\Gamma \vdash \tau' :: \star \quad \Gamma, x : \tau' \vdash \tau'' :: \star}{\Gamma \vdash \Pi x : \tau'. \tau'' :: \star} \text{ (TYPE } \rightarrow' \text{)}$$

Összesítve:

$$\frac{\Gamma \vdash A : s_1 \quad \Gamma, x : A \vdash B : s_2}{\Gamma \vdash \Pi x : A. B : s_2} \text{ (RULE TYPE } (s_1, s_2))$$

ahol $(s_1, s_2) \in \{(\square, \square), (\square, \star), (\star, \star)\}$

Egységes leírás: típuszabályok

$$\frac{\Gamma', \alpha :: K, \Gamma'' \vdash \text{wf}}{\Gamma', \alpha :: K, \Gamma'' \vdash \alpha :: K} \text{ (TYPE } \alpha) \implies \frac{\Gamma, \alpha :: K \vdash \text{wf}}{\Gamma, \alpha :: K \vdash \alpha :: K} \text{ (TYPE } \alpha')$$

$\implies$

$$\frac{\frac{\Gamma \vdash K \quad \alpha \notin \text{dom}(\Gamma)}{\Gamma, \alpha :: K \vdash \text{wf}} \text{ (ENV } \alpha)}{\Gamma, \alpha :: K \vdash \alpha :: K} \text{ (TYPE } \alpha) \implies \frac{\Gamma \vdash K \quad \alpha \notin \text{dom}(\Gamma)}{\Gamma, \alpha :: K \vdash \alpha :: K}$$

Egységes leírás: típuszabályok

$$\frac{\Gamma', X :: \tau, \Gamma'' \vdash \text{wf}}{\Gamma', X :: \tau, \Gamma'' \vdash X :: \tau} \text{ (VAL } x) \quad \Longrightarrow \quad \frac{\Gamma, X :: \tau \vdash \text{wf}}{\Gamma, X :: \tau \vdash X :: \tau} \text{ (VAL } x') \quad \Longrightarrow$$

$$\frac{\frac{\Gamma \vdash \tau :: \star \quad x \notin \text{dom}(\Gamma)}{\Gamma, X :: \tau \vdash \text{wf}} \text{ (ENV } x)}{\Gamma, X :: \tau \vdash X :: \tau} \text{ (VAL } x) \quad \Longrightarrow \quad \frac{\Gamma \vdash \tau :: \star \quad x \notin \text{dom}(\Gamma)}{\Gamma, X :: \tau \vdash X :: \tau}$$

Összesítve:

$$\frac{\Gamma \vdash A : s \quad x \notin \text{dom}(\Gamma)}{\Gamma, X : A \vdash X : A} \text{ (RULE START)}$$

ahol $s \in \{\square, \star\}$

Egységes leírás: típuszabályok

$$\frac{\Gamma, \alpha :: K \vdash \tau :: L}{\Gamma \vdash \Lambda \alpha :: K. \tau :: K \Rightarrow L} \text{ (TYPE } \Lambda) \quad \Longrightarrow \quad \frac{\Gamma, \alpha :: K \vdash A :: L \quad \Gamma \vdash K :: \square}{\Gamma \vdash \Lambda \alpha :: K. A : \Pi \alpha :: K. L} \text{ (TYPE } \Lambda')$$

$$\frac{\Gamma, x : \tau' \vdash E : \tau'' \quad \Gamma \vdash \tau' :: \star}{\Gamma \vdash \lambda x : \tau'. E : \tau' \rightarrow \tau''} \text{ (VAL } \lambda) \quad \Longrightarrow \quad \frac{\Gamma, x : A \vdash E : B \quad \Gamma \vdash A :: \star}{\Gamma \vdash \lambda x : A. E : \Pi x : A. B} \text{ (VAL } \lambda')$$

$$\frac{\Gamma, \alpha :: K \vdash E :: \tau}{\Gamma \vdash \Lambda \alpha :: K. E : \forall \alpha :: K. \tau} \text{ (VAL } \Lambda) \quad \Longrightarrow \quad \frac{\Gamma, \alpha :: K \vdash E : A \quad \Gamma \vdash K :: \square}{\Gamma \vdash \Lambda \alpha :: K. E :: \Pi \alpha :: K. A} \text{ (VAL } \Lambda')$$

Összesítve:

$$\frac{\Gamma, x : A \vdash E : B \quad \Gamma \vdash A : s}{\Gamma \vdash \lambda x : A. E : \Pi x : A. B} \text{ (RULE } \lambda)$$

ahol $s \in \{\square, \star\}$

Egységes leírás: típuszabályok

$$\frac{\Gamma \vdash \tau' :: K \Rightarrow L \quad \Gamma \vdash \tau'' :: K}{\Gamma \vdash \tau' \tau'' :: L} \Longrightarrow \frac{\Gamma \vdash \tau' :: \Pi \alpha : K. L \quad \Gamma \vdash \tau'' :: K}{\Gamma \vdash \tau' \tau'' :: L [\alpha := \tau'']}$$

$$\frac{\Gamma \vdash E : \tau' \rightarrow \tau'' \quad \Gamma \vdash F : \tau'}{\Gamma \vdash E F : \tau''} \Longrightarrow \frac{\Gamma \vdash E : \Pi \alpha : \tau'. \tau'' \quad \Gamma \vdash F : \tau'}{\Gamma \vdash E F : \tau''}$$

$$\frac{\Gamma \vdash E : \forall \alpha :: K. \tau' \quad \Gamma \vdash \tau'' :: K}{\Gamma \vdash E [\tau''] : \tau' [\alpha := \tau'']} \Longrightarrow \frac{\Gamma \vdash E : \Pi \alpha :: K. \tau' \quad \Gamma \vdash \tau'' :: K}{\Gamma \vdash E [\tau''] : \tau' [\alpha := \tau'']}$$

Összesítve:

$$\frac{\Gamma \vdash E : \Pi x : A. B \quad \Gamma \vdash F : A}{\Gamma \vdash E F : B [x := F]} \text{ (RULE APPL)}$$

Egységes leírás: új típuszabályok

Típusekvivalencia (definíció szerinti):

$$\frac{\Gamma \vdash A : B \quad B \equiv B' \quad \Gamma \vdash B' : s}{\Gamma \vdash A : B'} \text{ (RULE CONV)}$$

ahol $s \in \{\square, \star\}$

Típuskörnyezet gyengítése:

$$\frac{\Gamma \vdash A : B \quad \Gamma \vdash C : s \quad x \notin \text{dom}(\Gamma)}{\Gamma, x : C \vdash A : B} \text{ (RULE WEAKEN)}$$

ahol $s \in \{\square, \star\}$

Egységes leírás: az F_ω típusrendszer megadása

$$\frac{}{\emptyset \vdash \star :: \square} \text{ (AXIOM)} \quad \frac{\Gamma \vdash A : s \quad x \notin \text{dom}(\Gamma)}{\Gamma, x : A \vdash x : A} \text{ (START)}$$

$$\frac{\Gamma \vdash A : s_1 \quad \Gamma, x : A \vdash B : s_2}{\Gamma \vdash \Pi x : A. B : s_2} \text{ (TYPE } (s_1, s_2))$$

$$\frac{\Gamma, x : A \vdash E : B \quad \Gamma \vdash A : s}{\Gamma \vdash \lambda x : A. E : \Pi x : A. B} \text{ } (\lambda) \quad \frac{\Gamma \vdash E : \Pi x : A. B \quad \Gamma \vdash F : A}{\Gamma \vdash E F : B [x := F]} \text{ (APPL)}$$

$$\frac{\Gamma \vdash A : B \quad \Gamma \vdash C : s \quad x \notin \text{dom}(\Gamma)}{\Gamma, x : C \vdash A : B} \text{ (WEAKEN)}$$

$$\frac{\Gamma \vdash A : B \quad B \equiv B' \quad \Gamma \vdash B' : s}{\Gamma \vdash A : B'} \text{ (CONV)}$$

$s \in \{\square, \star\}$

$(s_1, s_2) \in \{(\square, \square), (\square, \star), (\star, \star)\}$

A λ -kocka

A λ -kocka típusrendszerei

$$\frac{}{\emptyset \vdash * :: \square} \text{ (AXIOM)} \quad \frac{\Gamma \vdash A : s \quad x \notin \text{dom}(\Gamma)}{\Gamma, x : A \vdash x : A} \text{ (START)}$$

$$\frac{\Gamma \vdash A : s_1 \quad \Gamma, x : A \vdash B : s_2}{\Gamma \vdash \Pi x : A. B : s_2} \text{ (TYPE } (s_1, s_2))$$

$$\frac{\Gamma, x : A \vdash E : B \quad \Gamma \vdash A : s}{\Gamma \vdash \lambda x : A. E : \Pi x : A. B} \text{ } (\lambda) \quad \frac{\Gamma \vdash E : \Pi x : A. B \quad \Gamma \vdash F : A}{\Gamma \vdash E F : B [x := F]} \text{ (APPL)}$$

$$\frac{\Gamma \vdash A : B \quad \Gamma \vdash C : s \quad x \notin \text{dom}(\Gamma)}{\Gamma, x : C \vdash A : B} \text{ (WEAKEN)}$$

$$\frac{\Gamma \vdash A : B \quad B \equiv B' \quad \Gamma \vdash B' : s}{\Gamma \vdash A : B'} \text{ (CONV)}$$

$s \in \{\square, *\}$

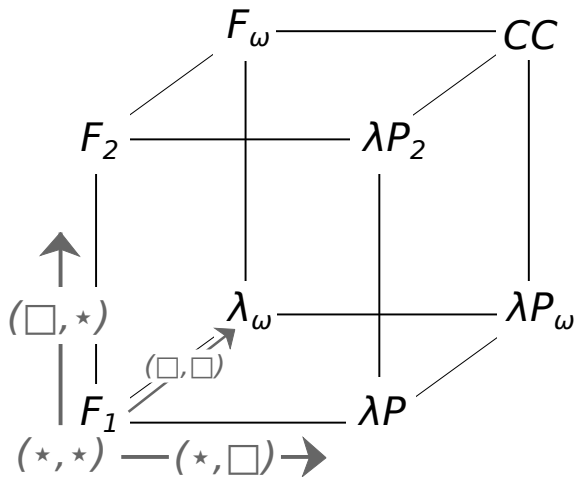
$(s_1, s_2) \in \{(\square, \square), (\square, *), (*, \square), (*, *)\}$

A λ -kocka típusrendszerei

típusrendszer	(s_1, s_2)			
F_1	$(*, *)$			
F_2	$(*, *)$	$(\square, *)$		
λP	$(*, *)$		$(*, \square)$	
λP_2	$(*, *)$	$(\square, *)$	$(*, \square)$	
λ_ω	$(*, *)$			$(\square, \square)$
F_ω	$(*, *)$	$(\square, *)$		$(\square, \square)$
λP_ω	$(*, *)$		$(*, \square)$	$(\square, \square)$
CC	$(*, *)$	$(\square, *)$	$(*, \square)$	$(\square, \square)$

A λ -kocka

λ -kocka: az F_1 típusrendszer

Ha $(s_1, s_2) = \{(\star, \star)\}$, akkor ez az F_1 típusrendszer

Ekkor a $TYPE(s_1, s_2)$ szabály a következő alakú lesz:

$$\frac{\Gamma \vdash A : \star \quad \Gamma, x : A \vdash B : \star}{\Gamma \vdash \Pi x : A. B : \star} \text{ (TYPE } (\star, \star))$$

A, B : valódi típusok, $A \equiv \tau'$, $B \equiv \tau''$, x : változó, és mivel $x \notin \tau''$:

$$\Pi x : \tau'. \tau'' \equiv \tau' \rightarrow \tau''$$

$$\Gamma, x : \tau' \vdash \tau'' : \star \equiv \Gamma \vdash \tau'' : \star$$

Ezért:

$$TYPE(s_1, s_2) \equiv \frac{\Gamma \vdash A \quad \Gamma \vdash B}{\Gamma \vdash A \rightarrow B} \text{ (TYPE } \rightarrow)$$

λ -kocka: a λP típusrendszer

Ha $(s_1, s_2) = \{(*, *), (*, \square)\}$, akkor ez a λP típusrendszer

Ekkor a $TYPE(s_1, s_2)$ szabály a következő alakú lesz:

$$\frac{\Gamma \vdash A : * \quad \Gamma, x : A \vdash B : \square}{\Gamma \vdash \Pi x : A. B : \square} \text{ (TYPE } (*, \square))$$

ahol A : típus, B : fajta, x : változó

Ezért:

$$TYPE(s_1, s_2) \equiv \frac{\Gamma, x : A \vdash K}{\Gamma \vdash \Pi x : A. K} \text{ (KIND } \Pi)$$

A Curry-Howard-izomorfizmus

Intuicionista logika

Klasszikus logika

központi fogalom az (abszolút) igazságérték („igaz” vagy „hamis”)

Állítás: Van két olyan x és y irracionális szám, amelyre x^y racionális.

Bizonyítás: Ha $\sqrt{2}^{\sqrt{2}}$ racionális szám, akkor $x = y = \sqrt{2}$,
különben legyen $x = \sqrt{2}^{\sqrt{2}}$ és $y = \sqrt{2}$.

Nem tudjuk, hogy a két lehetőség közül melyik igaz: nem konstruktív.

$A \vee \neg A$ („tertium non datur”): nem intuicionista

Intuicionista (konstruktív) logika (Brouwer)

egy objektum létezésének kulcsa, hogy létezik egy módszer az előállítására

Intuicionista logika: konstruktív gondolkodás

Egy érték konstrukciója: a szám, vagy egy eljárás megadása, amely előállítja az adott értéket.

Az algoritmusoknál az esetszétválasztás okozhat problémát:

$$f(n) = \begin{cases} 1 & \text{ha a } \pi \text{ decimális alakjában van } n \text{ db. egymás utáni 7-es} \\ 0 & \text{egyébként} \end{cases}$$

A konstruktív matematikában esetszétválasztást akkor használhatunk, ha érvényes döntési algoritmust tudunk adni.

A hangsúly az igazság fogalmáról a konstrukció fogalmára került át: a bizonyítás az algoritmus

Minimális logika

Definíció. A minimalista logika formulái

$F ::= V \mid F \rightarrow F$, ahol V egy ítéletlogikai változó.

$IPC_{\rightarrow}$: intuicionista konstruktív ítéletlogika

Definíció. Az $IPC_{\rightarrow}$

Brouwer-Heyting-Kolmogorov-interpretációja

- ▶ az A változót az A nem specifikált konstrukciójának tekintjük,
- ▶ az $A \rightarrow B$ konstrukciója egy olyan módszer, amelyik az A minden konstrukcióját B konstrukciójába transzformálja.

A formula bizonyítása ugyanaz, mint a konstrukció (bizonyítás, függvény, eljárás) előállítása

Például: $f \equiv \lambda x.x$ az $A \rightarrow A$ formula konstrukciója, mivel ha a az A egy konstrukciója, akkor $f a = (\lambda x.x) a = a$

Minimális logika: további példák

Az $A \rightarrow B \rightarrow A$ formula konstrukciója a $\lambda x.\lambda y.x$ függvény

$A \perp$ (konstans hamis formula) definíciójával a negáció is értelmezhető:

$\perp$: az abszurdum formula, nincs hozzá konstrukció

$$\neg A \equiv A \rightarrow \perp$$

Legyen a egy $\perp$ konstrukciója, de a BHK-interpretáció szerint $\perp$ -nak nincs konstrukciója, ezért $\perp \rightarrow A$ konstrukciója tetszőleges függvény lehet, például $\lambda x.1$

$\emptyset \vdash_{\lambda f.\lambda g.\lambda x.g (f x)} (A \rightarrow B) \rightarrow (\neg B \rightarrow \neg A)$ (kontrapozíció)

$x : A, f : A \rightarrow B, f x : B, g : \neg B \equiv B \rightarrow \perp, g (f x) : \perp$

$\lambda x.g (f x) : A \rightarrow \perp \equiv \neg A$

$\lambda g.\lambda x.g (f x) : \neg B \rightarrow \neg A$

$\lambda f.\lambda g.\lambda x.g (f x) : (A \rightarrow B) \rightarrow (\neg B \rightarrow \neg A)$

Természetes levezetés

A minimális logikában a szemantikus eldöntésprobléma megoldására a természetes levezetést alkalmazzuk

$$\frac{\frac{A, B \vdash A}{A \vdash B \supset A}}{\vdash A \supset B \supset A}$$

Címkézett feltételek:

$x : A$, $x \in \mathcal{V}$, A egy formula, $\mathcal{V}$ a címkék halmaza

Γ : a címkézett feltételek véges halmaza

Következtetések:

$\Gamma \vdash_E A$, ahol Γ : környezet, A : formula

E : a következtetésekhez tartozó bizonyítás (konstrukció)

Például:

$\emptyset \vdash_{\lambda x:A.x} A \rightarrow A$

$\emptyset \vdash_{\lambda x:A.\lambda y:B.x} A \rightarrow B \rightarrow A$

Levezetési szabályok

$$\frac{}{\Gamma, x : A \vdash_x A} \text{ (IDENT AXIOM)} \qquad \frac{\Gamma \vdash_E B \quad x \notin \Gamma}{\Gamma, x : A \vdash_E B} \text{ (ASSUMP } A)$$

$$\frac{\Gamma, x : A \vdash_E B}{\Gamma \vdash_{\lambda x:A.E} A \rightarrow B} \text{ (IMPL INTRO)}$$

$$\frac{\Gamma \vdash_E A \rightarrow B \quad \Gamma \vdash_F A}{\Gamma \vdash_{E F} B} \text{ (IMPL ELIM)}$$

Levezetés: példák

$$\frac{\frac{}{x : A \vdash_x A} \text{ (IDENT AXIOM)}}{\emptyset \vdash_{\lambda x:A.x} A \rightarrow A} \text{ (IMPL INTRO)}$$

$$\frac{\frac{\frac{\frac{}{x : A \vdash_x A} \text{ (IDENT AXIOM)}}{x : A, y : B \vdash_x A} \text{ (ASSUMP } B)}}{x : A \vdash_{\lambda y:B.x} B \rightarrow A} \text{ (IMPL INTRO)}}{\vdash_{\lambda x:A.\lambda y:B.x} A \rightarrow (B \rightarrow A)} \text{ (IMPL INTRO)}$$

Nem minden klasszikusan levezethető formulának van levezetése konstruktív esetben.

Az izomorfizmus

Tétel. Curry-Howard-izomorfizmus

Ha az F_1 típusrendszerben az A típushoz van olyan zárt E λ -kifejezés, amelyre $E : A$, akkor és csak akkor az A formula az $IPC_{\rightarrow}$ egy bizonyítható formulája.

Ha $\vdash E : A$, akkor $\vdash_E A$, $\Gamma = \emptyset$ (tautológia)

Az F_1 típusrendszer kifejezései az $IPC_{\rightarrow}$ bizonyításai:
„bizonyítás mint kifejezés”

Az F_1 típusrendszer kifejezéseinek típusai a bizonyítandó formulák: „a formula mint típus”

Az izomorfizmus

Az F_1 típusrendszer kifejezései az $IPC_{\rightarrow}$ bizonyításai:
„bizonyítás mint kifejezés”

$IPC_{\rightarrow}$	F_1 típusrendszer
$\rightarrow$ logikai összekötőjel	$\rightarrow$ típuskonstruktor
formula	típus

Az F_1 típusrendszer kifejezéseinek típusai a bizonyítandó formulák: „a formula mint típus”

$IPC_{\rightarrow}$	F_1 típusrendszer
feltétel címkéje	típusrendszer változója
implikáció bevezetése	absztrakció
implikáció eliminálása	applikáció
bizonyítás, konstrukció	λ -kifejezés

Az izomorfizmus

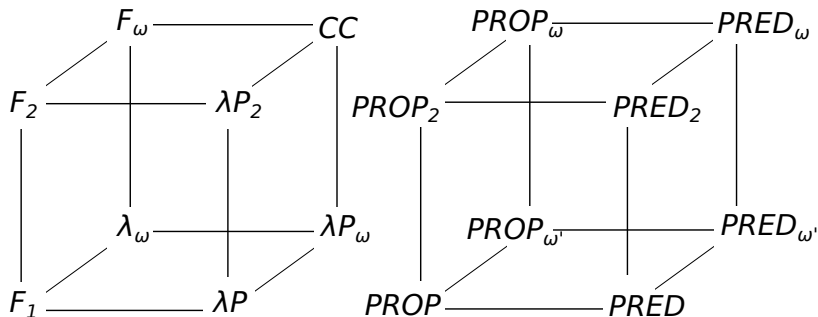
Az F_1 típusrendszer kifejezései az $IPC_{\rightarrow}$ bizonyításai:
„van-e a formulának bizonyítása?”

$IPC_{\rightarrow}$	F_1 típusrendszer
normalizálás szabálya	redukálás szabálya
normalizálás	redukálás

Az F_1 típusrendszer kifejezéseinek típusai a bizonyítandó formulák: „a bizonyítás a formula egy bizonyítása?”

$IPC_{\rightarrow}$	F_1 típusrendszer
bizonyíthatóság	típusos kifejezés létezése
bizonyítás ellenőrzés	típusellenőrzés

A λ -kocka és a logikák kockája

PROP = ítéletlogika

X_2 = másodrendű

$X_{\omega'}$ = gyenge magasabbrendű

PRED = predikátumlogika

X_ω = magasabbrendű